

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת שבועות ל"ג-ל"ט
פרשת שמות | י"ג-י"ט בטבת (31 לדצמבר-6 לינואר)

דף ל"ג: שבועות העדות

ראובן תבע את שמעון לדין וטען בפני הדיינים: "שמעון שבר את המראה של הרקב שלי". קראו לשמעון והוא טען: "לא היה ולא נברא". אמר ראובן: "יש לי עדים שראו את שמעון שובר את המראה!" כאשר פנו לעדים הם אמרו: "אנחנו מעולם לא ראינו מאומה. איננו יודעים על מה הוא מדבר".

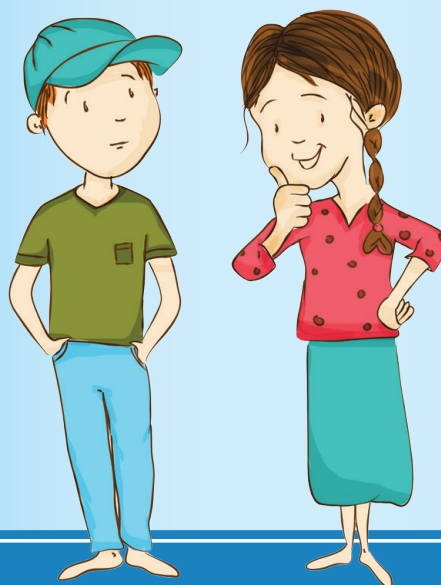
במקרה כזה התורה העניקה אפשרות לראובן לחיב את שני העדים להישבע שאינם יכולים להעיד. מטבע הדברים אדם כשר אינו נשבע לשקר ואם אכן הם ראו את המעשה והם יכולים להעיד לטובת שמעון, הם יעידו וימנעו משבועה.

דף ל"ד: על פי שנים עדים

מעשה בתנא רבי שמעון בן שטח שראה אדם רודף אחר חברו מתוך מריבה. החבר נמלט לתוך חורבה והרודף נכנס אחריו. רץ רבי שמעון בן שטח לתוך החורבה והוא ראה את הרודף מחזיק בידיו חרב נוטפת דם, והכירו מוטל הרג. כלומר: היה ברור שזה הרגע הוא נרצח על ידי חברו, שאפילו החזיק בחרב נוטפת הדם.

אמר לו רבי שמעון בן שטח: "רשע, מי הרג אותו - אני או אתה? אבל מה אעשה שאיני יכול לשפוט אותך בדין תורה ולפסוק שאתה חייב מיתה, מפני שהתורה קובעת בספר דברים: **על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד** - אי אפשר לחיב אדם מיתה על פי עד אחד, לכן הדין: **יפירע מקר ויעניש אותך**".

אמר חז"ל: לא זז משם רבי שמעון בן שטח, עד שנחש הכיש את הרוצח והוא מת.

מן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת שבועות, דף ל"ה

"כל שמות האמורים בגבעת בנימין, רבי אליעזר
אומר חול, רבי יהושע אומר קודש"

קטלא - הרג
מילט - מקל

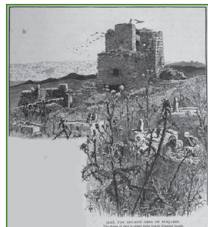

הסבר: חכמים נחלקו האם השם "אלוקים" שמופיע בספר שופטים, בתיאור הקרב על גבעת בנימין, מתייחס לה' והוא קודש, או שהוא מתייחס לעבודה זרה והוא חול.

על המפה

גבעת בנימין

גבעת בנימין הייתה העיר הראשית של שבט בנימין, ונקראה גם "גבעה" ומאוחר יותר "גבעת שאול". מיקומה מזוהה כיום בתל אל פול שבצפון ירושלים, בין השכונות פסגת זאב, שועפט ובית חנינא. התל מתנשא לגובה 840 מטר מעל פני הים ומהווה נקודת תצפית נוחה על האזור. בחפירות הארכיאולוגיות שנערכו במקום נמצאו שרידים ממספר שכבות זמן: יישוב מראשית המאה ה-12 לפנה"ס, המזוהה עם העיר גבעת בנימין; יישוב מאמצע המאה ה-11 לפנה"ס, שזוהה עם עירו המקראית של שאול; מבנים מן המאה ה-9 לפנה"ס מתקופת ממלכת יהודה; ביניהם מגדל תצפית וחומה חיצונית; וכן יישוב מימי בית שני שנהרס בידי הרומאים עם חורבן המקדש בשנת 70 לספירה.

גבעת
תחריט משנת 1880
(Wikipedia)

דף ל"ה: קדושת שם ה'

בדף זה לומדים שאסור בשום אופן למחוק את אחד משמותיו של הקב"ה. שמותיו של הקב"ה כתובים במקומות שונים: ספרי תורה, חומשים, סידורים, ולפעמים גם על פרוכות ואפילו יש מקומות שבהם נוהגים לכתוב שם של הקב"ה על קיר בית הכנסת. בעקבות מנהג זה נשאלו הפוסקים האם וכיצד אפשר לסיד את בית הכנסת מחדש, והאם אין בכך איסור. עוד לומדים בתלמוד כי יש הסוברים שקדושת שם ה' אינה רק בשם ה' עצמו אלא גם ב"נטפלין", וכך נפסק להלכה.

מהם "נטפלין"? אותיות שהצטרפו בכתיבה למילה אחת עם שמו של הקב"ה. למשל: "אלוקיכם". האותיות הסופיות אינן חלק משם "אלוקים", אך מאחר שהן צורפו למילה אחת הן קדושות כמוהו וגם אותן אסור למחוק.

דף ל"ו: מדוע אסור לבנות את יריחו?

בתלמוד מוזכרות שבועות שונות שנאמרו בתנ"ך. להלן שתיים מהן: יהושע בן נון השביע את בני ישראל (יהושע פרק ו'): **"ארוה האיש לפני ה' אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו"**. הרמב"ם מסביר שהיהושע השביעם כך, כדי שכל הדורות יוכלו לראות את הנס הגדול של חומת העיר השקועה בתוך האדמה, לאחר ששקעה כשכני ישראל סבבוה כדבר ה' ותקעו בשופרות. אם יבנו את המקום כבר לא יוכלו להבחין בנס.

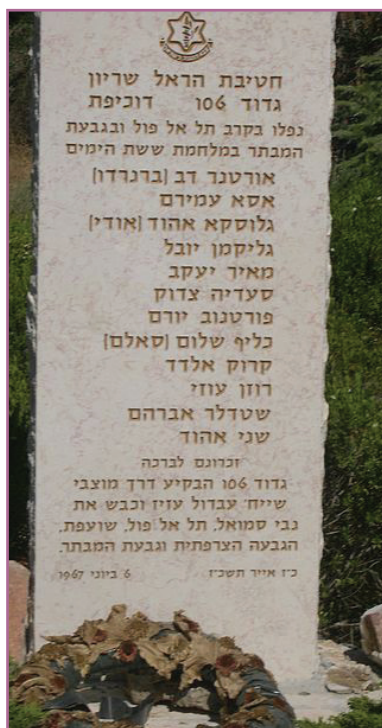
צדקיהו המלך עלה למלוכה בגיל עשרים ואחת והוא נשבע לבוכדנאצר שלא ימרו בו. לאחר שצדקיהו ומנהיגי העם חטאו לה', שלח ה' את חילי האויב והם הרגו בחורים וזקנים שדדו את אוצרות בית

ה' ואת אוצרות המלך והביאו את הכל לכבד. את שארית הפלטה הם הגלו לכבד להיות להם לעבדים. כך חרב בית המקדש הראשון.

★ | מן ההיסטוריה

הקרב בתל אל פול במלחמת ששת הימים

תל אל פול היה חלק ממערך הביצורים של הלגיון הירדני שהקיף את ירושלים. לפני המלחמה החל חוסיין מלך ירדן לבנות ארמון על פסגת התל. לקראת המלחמה נפסקה בניית הארמון והצבא הירדני הפך את האזור למחנה מבוצר. גדוד 95, בפיקודו של סא"ל צבי דהב, קיבל משימה להגיע לבית חנינא, פרץ דרך עמק הארזים תוך כדי לחימה והגיע בלילה לבני סמואל. הוא החל לנוע לכיוון בית חנינא תוך חילופי אש כבדים עם כוחות שריון ירדניים שהתמקמו על הפסגות באזור. הכוח נתקל בטנקים ירדניים שהתחבאו בין המבנים בתל אל פול. **לאחר קרב שריון בטווח 1,000 מטרים, נפגעו 3 טנקים ירדניים והיתר נסוגו, וכך נכבש התל.**

אנדרטה לזכרם של שמות חיילי חטיבת השריון במלואים (Wikipedia, Eddau)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

דף ל"ז: רב פפא

רב פפא חי בדור החמישי של אמוראי בבבל, והיה תלמידם המובהק של אביו ורבא. הוא למד תורה גם אצל רב אידי בר אבין, בעירה הונציבי שעל שפת החידקל.

לאחר פטירת רבא, עבר רב פפא לנרש, הסמוכה לסורא. לאחר פטירת רב נחמן בר יצחק, זמן הדור, עברה הנהגת הדור לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע, שהיו תלמידי אביו ורבא. אז נעשתה נרש מרכז רוחני גדול.

בימי רב פפא הייתה ישיבת נרש מפורסמת ביותר ומאות תלמידים נהרו אליה. רב פפא היה עשיר מופלג, מעיסוק בתעשיות השקר, ומאמנים תלמידים היו סמוכים על שולחנו.

בין תלמידיו היו שני גדולי הדור הבא: רבינא ורב אשי.

דף ל"ח: "שבועת הפיקדון"

פרק זה עוסק ב"שבועת הפיקדון".

אם שומר אומר לאדם שהפקיד אצלו חפץ: "שמרתי היטב על החפץ, אך בחשכת הלילה הגיעו גנבים וגנבו אותו. אני מצטער, ישנתי חזק ולא שמעתי אותם בכלל, ואני פטור מלשלם לך עליו מפני ששומר חינוך אינו חייב אלא אם כן הוא פשע". אכן השומר פטור מתשלום, אך **התורה קובעת שעליו להישבע בבית דין שטענתו אמת.**

שבועה זו מכונה "שבועת הפיקדון".

אם השומר פשע וגנב את החפץ לעצמו, ובכל זאת הוא נשבע לשקר, כאשר הוא מבקש לחזור בתשובה עליו להחזיר מיד את החפץ למפקיד, ובנוסף לכה התורה קובעת לו **סדר כפרה:**

א. לשלם למפקיד תוספת של חמישית מערך החפץ.

ב. להביא קרבן אשם לכפרה על שנשבע שבועת שקר.

דף ל"ט: חומרת השבועה

כאשר הדינים משביעים אדם - עליו ליטול בידיו ספר תורה בשעת השבועה. כך עושים כדי ששקריים יפחדו להישבע לשקר כשספר תורה בידם. אולם תלמיד חכם שנשבע אינו צריך להחזיק ספר תורה, מפני כבודו, ודי בכך שיחזיק תפילין בידיו.

בשעה שאדם עומד להישבע בית דין מאימים עליו: "דע שכשנשבעך אה אמר בך סיני שאסור להישבע לשקר, כל העולם הזדעזע". זאת, כדי שאם הוא התפונן לשקר, הוא יבין שהוא עומד לעבור על איסור חמור ביותר ויחזור בו.

2 | מתולדותיו

עוזי נרקיס

תרפ"ה-תשנ"ח (1925-1997)

עוזי נרקיס ז"ל היה אלוף פיקוד המרכז במלחמת ששת הימים. נרקיס נולד בירושלים, וזיכרון הילדות הראשון שלו היה הסתרתו במרתף בגיל 4 בזמן מאורעות תרפ"ט - זיכרון שלדבריו עיצב את חייו. **עוזי נרקיס התגייס לפלמ"ח והשתתף בפיצוץ גשר אלנבי ב"ליל הגשרים". במלחמת העצמאות פיקד על גוש עציון והוביל כוח שניסה לפרוץ לעזרת הנצורים בירושלים העתיקה,** אך נאלץ לסגת. במלחמת ששת הימים שימש כאלוף פיקוד המרכז, וניצל את התקפת הירדנים כדי לפעול לכיבוש ירושלים. ותחת פיקודו כבשו הצנחנים של מוטה גור את העיר העתיקה, שחררו את הר הבית ואיחדו את ירושלים. לאחר פרישתו מצה"ל כיהן כמנכ"ל מחלקת העלייה בסוכנות היהודית, ובתפקידים נוספים.

עוזי נרקיס (Wikipedia)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבר ומנגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק f 60 סרטונים ב- בשיטות ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר
לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
03-9250274 | טל. inbalh@medison.co.il

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

1. מהי "שבועת הפיקדון", מי נשבע אותה ומתי?
2. מדוע לא יכול היה רבי שמעון בן שטח לשפוט את הרוצח בדיון תורה?
3. מי היו שני גדולי הדור בין תלמידיו של רב פפא?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
talmudisraeli@medison.co.il

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוק רואה חשבון

מי אני?

1. השבעתי את ישראל לא לבנות את יריחו

2. צדקיהו נשבע שלא ימרוד בי

3. ראיתי נחש מכיש רוצח והורג אותו

4. התעשרתי מתעשיית השיכר

5. פיקדתי על הגדוד שכבש את תל אל פול

6. הייתי אלוף פיקוד המרכז במלחמת ששת הימים

70 שנה למדינת ישראל

1972/תשל"ב

רצח הספורטאים באולימפיאדת מינכן

בשנת 1972 - תשל"ב התקיימה האולימפיאדה ה-20 במינכן שבגרמניה המערבית, ובה השתתפה משלחת ספורטאים ישראלית. קבוצת מחבלים ערבים מארגון ספטמבר השחור השתלטו בפעולה מתוכננת על חברי המשלחת, והחזיקו אותם כבני ערובה במגוריהם בכפר האולימפי במשך כ-19 שעות. שניים מחברי המשלחת נרצחו תוך כדי השתלטות המחבלים על הקבוצה, ותשעה נוספים נרצחו במהלך ניסיון חילוץ כושל של כוחות משטרת בוואריה בשדה תעופה סמוך לעיר, שבו נהרגו גם שוטר גרמני אחד וחמישה מתוך שמונת המחבלים. סך הכל נרצחו באירוע הטרור 11 ספורטאים, מאמנים ושופטים ישראלים. הטבח זעזע קשות את הציבור בארץ, ובעקבותיו פתח המוסד במבצע "זעם האל" במהלכו חוסלו רוב האחראים לטבח.

לוח הזיכרון ליד בניין המשלחת הישראלית (Wikipedia, High Contrast)

דבר תורה לשולחן שבת

בת פרעה נותנת לתינוק היהודי שנמצא על היאור את השם משה, ומסבירה גם מדוע קראה לו כך: **"ויגדל הילד ותבאנה לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתוהו"**.

שואלים על כך חז"ל ואומרים - שאם זו הסיבה וההסבר לשם - הייתה צריכה לקרוא לו "משוי" ולא משה, שהרי משה הוא זה שנמשה מן התיבה, ולכן היה מתאים יותר לקרוא לו "משוי".

עונה על כך הספורנו ואומר כי את השם משה נתנה לו בת פרעה לא על שם הפעולה שהיא עשתה, **אלא על שם מה שיעשה משה כמנהיג**. עליו יהיה למשות את העם מצרים ולמלט אותם מהצרה, ולכן נקרא שמו משה - שהוא יהיה זה שימשה את העם מצריתיו. וכך לשון הספורנו: **"ותקרא שמו משה"**. ממלט ומושה את אחרים מצרה. הטעם שקראתיו משה להורות שימלט את אחרים הוא, כי אמנם משיתוהו מן המים אחר שהיה מוטל בתוכם, וזה לא היה כי אם בגזירת עירין כדי שימלט הוא את אחרים...".

